

Radboud Universiteit

Accenten in radiofragmenten: De invloed van Nederlandse, Duitse en Engelse accenten binnen formele en informele Engelse radiofragmenten

Accents in radio fragments: The influence of Dutch, German, and English accents within formal and informal English radio fragments.

Auteur: Noah Timp

Radboud Universiteit Nijmegen | Faculteit der Letteren
Masterscriptie Communicatie- en Informatiewetenschappen
(LET-CIWM401)

Cursusdocenten: Dr. E.R. Felker & Dr. B.C. Planken

Kernwoorden: accentbeoordelingen, formaliteit, moedertaal, radio, Engels, Nederlands, Duits.

Woord aantal: 10.172

24 januari 2022

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie ‘Accenten in radiofragmenten: De invloed van Nederlandse, Duitse en Engelse accenten binnen formele en informele Engelse radiofragmenten’. Dit onderzoek gaat in op de effecten van (niet-moedertaal) accenten bij sprekers binnen formele en informele settings in radio-uitzendingen. Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstuderen in de Masterstudie Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen. In de periode tussen augustus 2021 en januari 2022 heb ik mij beziggehouden met het schrijven van dit scriptieonderzoek.

Het onderwerp heeft mij erg geboeid, omdat ik mij als kind al verwonderde over het Duitse accent van mijn oma. Ondanks dat het schrijven van de scriptie niet altijd vlekkeloos ging, heeft het onderzoek mij altijd op een fijne manier weten bezig te houden.

Hierbij wil ik graag mijn begeleider Dr. E.R. Felker bedanken voor de kritische blik op mijn conceptversies en de prettige begeleiding en sturing gedurende mijn scriptieperiode. Ik heb me altijd erg welkom gevoeld om aan de bel te trekken wanneer dat nodig was en heb veel waardevolle inzichten kunnen halen uit onze bijeenkomsten. Daarnaast wil ik ook mijn tweede begeleider Dr. B.C. Planken bedanken voor de beoordeling van mijn scriptievoorstel en eindverslag. Tot slot wil ik mijn familie en vriend(en) bedanken voor de nodige afleiding die ik af en toe nodig had en hun motiverende woorden om deze scriptie tot een goed einde te brengen.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Noah Timp

Nijmegen, 24 januari 2022

Samenvatting

In de hedendaagse samenleving komen we steeds vaker in contact met mensen die een buitenlands accent hebben. Slechts weinig radiozenders maken gebruik van mensen die een buitenlands accent hebben, ondanks dat veel mensen met accent spreken. Voorgaand onderzoek heeft aangetoond dat sprekers met een buitenlands accent als negatiever worden ervaren dan mensen zonder accent. Zo worden ze als minder begrijpelijk (Hendriks, Van Meurs & Hogervorst, 2016), competent (Gluszek & Dovidio, 2010) en geloofwaardig (Lev-Ari & Keysar, 2010) bestempeld. Binnen een formele setting worden sprekers met accent ook als minder succesvol en zelfverzekerd gezien (Creber & Giles, 1983). In dit mixed design experiment met 64 participanten met Nederlands als moedertaal, werden nieuwsfragmenten van Engels sprekers in drie moederaal accenten (Nederlands, Duits, Engels) in twee formaliteitssettings (formeel, informeel) beoordeeld op de afhankelijke variabelen: sympathie, begrijpelijkheid, geloofwaardigheid en zelfverzekertheid. De resultaten tonen aan dat het hebben van een buitenlands accent nadelig kan zijn voor de spreker. In alle condities werd de Engels moedertaalspreker hoger beoordeeld dan de Duitser en Nederlander, waarbij geen verschil was tussen de Duitse en Nederlandse condities. Alleen voor de begrijpelijkheid bleek een verschil: de Nederlander was begrijpelijker dan de Duitser. Daarnaast werd er geen verband gevonden tussen de accenten en de formaliteitssettings. Concluderend kan het uitzenden van een nieuwsfragment voor radiozenders door een spreker met buitenlands accent worden afgeraden.

Introductie

‘Pardon, kunt u dat herhalen?’. Tegenwoordig komen we regelmatig in contact met mensen die spreken met een buitenlands accent. De toenemende migratie in Nederland en de sterker wordende globalisering zijn hier de voornaamste oorzaken van. Deze factoren hebben invloed op onze samenleving, omdat het leidt tot een vermenging van culturen en talen. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop men met elkaar communiceert, of belangrijker nog, de manier waarop men elkaar interpreteert door de opkomst van verschillende (onbekende) accenten. Uit voorgaand onderzoek is gebleken dat men het minder prettig vindt om te luisteren naar mensen die een accent hebben (Bresnahan, Ohashi, Nebashi, Liu, & Shearman, 2002; Lindemann, 2003). Dit geldt vooral voor accenten die sterk hoorbaar zijn (Nesdale & Rooney, 1996; Ryan, Carranza, & Moffie, 1977). Het hebben van een buitenlands accent kan daarom een negatieve invloed hebben op de manier waarop mensen met elkaar communiceren. Er is echter weinig

onderzoek gedaan naar de beoordeling van accenten wanneer de luisteraar uit hetzelfde land komt als de spreker. Denk daarbij aan Nederlanders die Nederlanders beoordelen wanneer zij Engels spreken. De verschillen tussen de beoordeling van accenten bij mensen die uit het buitenland komen en mensen die uit hetzelfde land komen als de luisteraar zal in dit onderzoek duidelijk worden.

Er is in de afgelopen jaren een sterke omslag zichtbaar in de Nederlandse samenleving. Zo zorgt onder meer de toenemende migratie voor een verandering in de standaard Nederlandse taal die in ons land gesproken wordt. Uit onderzoek van het CBS blijkt dat 8,2% van de 15-plussers thuis een andere taal dan Nederlands spreekt zoals Turks, Marokkaans of Engels (CBS, 2021). Van de mensen met een eerste generatie migratieachtergrond spreekt 44% thuis een andere taal. Migranten proberen zich de Nederlandse taal eigen te maken, maar een taal foutloos leren blijkt lastig doordat een accent snel de boventoon voert bij de beoordeling van iemands taalkundigheid (Hendriks, Van Meurs, & Reimer, 2018).

Uit het in 2018 verschenen rapport van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) blijkt dat “meertaligheid” het hoofdkenmerk is van de Nederlandse maatschappij (KNAW, 2018, p. 61). Deze meertaligheid wordt onder meer zichtbaar in het talenbeleid van Nederland. Steeds meer instellingen en scholen kiezen voor volledig Engelstalig onderwijs, om een bijdrage te leveren aan de internationalisering van Nederland (KNAW, 2017, p. 52). De verengelsing in het onderwijs zal naast het aantrekken van buitenlandse studenten, ook zorgen voor een hoge Engelse taalvaardigheid van de gemiddelde Nederlander (KNAW, 2018). Dat Nederland binnen Europa het hoogste scoort op de English Proficiency Index komt dan ook niet als een verrassing (Education First, 2020)

De Engelse taal dringt zowel op tv, radio, sociale media als marketingcampagnes steeds meer door in de Nederlandse maatschappij. Zo heeft een basis tv-pakket 65+ zenders met daarop een ruime keuze aan internationale zenders (KPN, 2021). En ook aan internationale radiozenders is hedendaags geen gebrek (KPN, 2021). Ook hier is dus een duidelijke omslag zichtbaar.

De laatste jaren zijn sociale mediakanalen, zoals Instagram, Snapchat, YouTube en TikTok een eigen leven gaan leiden. Deze kanalen hebben als grootste kracht dat in één handomdraai de hele wereld kan meegenieten van grappige, mooie of bijzondere gebeurtenissen, ook wel *viral gaan* genoemd (Van Dale, 2021). Inmiddels hebben ook vele Nederlanders zich aangemeld op deze sociale mediakanalen en kijken gemakkelijk naar voor hen bekende en onbekende mensen. Veel van hen weten een groot aantal abonnees binnen te halen en dat hangt samen met de taal waarin zij met hun kijkers communiceren: Engels. De

reden voor deze internationale keuze is dat zij een groter publiek kunnen aanspreken dan wanneer zij Nederlands zouden praten. De kans bestaat dat de afzender grammaticaal onjuist of met hoorbaar Nederlands accent Engels spreekt, wat ervoor zorgt dat de kijker dit overneemt. Dit leidt vervolgens tot een verlaagde Engelse taalvaardigheid, wat weer nadelige gevolgen kan hebben voor de Nederlandse maatschappij.

Een accent wordt op basis van Giles (1970) gedefinieerd als een manier van uitspraak die op de meeste taalkundige niveaus (grammaticaal, syntactisch, morfologisch en lexicaal) in zekere mate gelijk is aan de standaardtaal, maar cruciaal anders is op fonologisch niveau. Een accent geeft doorgaans iets weer over de afkomst of woonplaats van de spreker, doordat de spraakklank wordt beïnvloed door de manier van uitspraak. Mensen die een tweede taal spreken hebben vaak een buitenlands accent, omdat ze de fonologie en intonatie van hun moedertaal behouden (Moyer, 2004). Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar het effect van accenten en de manier waarop mensen elkaar beoordelen (Gluszek & Dovidio, 2010; Hendriks et al., 2018). De invloed van accenten blijkt echter voornamelijk negatief (Gluszek & Dovidio, 2010; Kaur & Raman, 2014; Mai & Hoffmann, 2014; Dragojevic & Giles, 2016).

Volgens Mai en Hoffmann (2014) kan het hebben van een accent drie verschillende effecten met zich mee brengen. Het eerste effect wordt het *social identity effect* genoemd, waarbij sprekers met een accent tot een bepaalde sociale groep worden toegeschreven. Deze categorisatie leidt tot vriendjespolitiek bij in-group sprekers en discriminatie tegen out-group sprekers. Een tweede effect wordt het *stereotyping effect* genoemd. Dit houdt in dat het horen van een accent een bepaald stereotype oproept. Dit kan leiden tot een (negatieve) evaluatie van de spreker door de beïnvloeding van een hoorbaar accent. Een derde effect van accenten is het *speech processing effect*, waarbij de overdracht van inhoud wordt gehinderd door de aanwezigheid van een accent (Mai & Hoffmann, 2014, p. 140). Afgezien van de effecten van Mai en Hoffmann (2014), laten overige theorieën zien dat accenten negatieve consequenties met zich mee kunnen brengen (Gluszek & Dovidio, 2010; Lev-Ari & Keysar 2010).

Eén van deze negatieve consequenties is dat sprekers met een niet-standaard-, lagere klasse- of etnisch accent als minder intelligent en competent worden ervaren dan sprekers met een standaard (hogere klasse) accent (Gluszek & Dovidio, 2010; Roessel, Schoel, & Stahlberg, 2017). Dit gevolg kan worden verklaard door het feit dat een niet-standaard accent een bepaald stereotype kan oproepen over de groep tot wie de spreker behoort (Hosoda, Stone-Romero, & Walter, 2007; Mai & Hoffmann, 2014). Maar deze uitkomst kan ook verklaard worden door het *speech processing effect*, omdat de sprekers bijvoorbeeld niet goed kunnen worden verstaan (Mai & Hoffmann, 2014).

Daarnaast blijkt uit verschillende onderzoeken dat mensen met een buitenlands accent als minder geloofwaardig worden gezien (Lev-Ari & Keysar, 2010; Reinares-Lara, Martín-Santana, & Muela-Molina, 2016). Het onderzoek van Lev-Ari en Keysar (2010) toont aan dat nietszeggende uitspraken als significant minder geloofwaardig worden beoordeeld wanneer ze worden uitgesproken door sprekers met een sterk buitenlands accent. Desondanks is er geen verschil in geloofwaardigheid gevonden tussen milde accenten en moedertaal sprekers (Lev-Ari & Keysar, 2010).

Ongeacht de hiervoor genoemde negatieve effecten, hoeft een accent niet per definitie enkel nadelige gevolgen met zich mee te brengen. Het onderzoek van Bent en Bradlow (2003) liet zien dat niet-moedertaal sprekers met een relatief hoge Engelse taalkundigheid als even begrijpelijk werden beoordeeld door luisteraars met dezelfde moedertaal, dan sprekers die Engels als moedertaal hadden. Een accent wordt dus als meer begrijpelijk gezien wanneer de spreker en luisteraar dezelfde afkomst hebben. Dit duidt op het zogenoemde *matched interlanguage speech intelligibility benefit*. Zelfs in de situatie waarin de niet-moedertaal spreker en luisteraar een andere afkomst hadden (Chinees en Koreaans) werd de spreker als even begrijpelijk beoordeeld als een Engels moedertaal spreker. Hierdoor ontstond het *mismatched interlanguage speech intelligibility benefit* (Bent & Bradlow, 2003). Ondanks deze bevinding, toont het onderzoek van Episcopo (2009) aan dat de beoordeling van een spreker vermoedelijk het meest afhangt van de gelijkenis in afkomst dan van de begrijpelijkheid van de spreker.

Onderzoek naar accenten heeft zich tot nu toe gericht op moedertaalsprekers die luisteren naar accenten van buitenlanders (Hosoda et al., 2007) of op de verschillen in beoordeling van (niet-) standaard accenten (Giles, 1970). Er is minder bekend over de beoordeling van accenten als de spreker uit hetzelfde land komt als de luisteraar. Het is waarschijnlijk dat Nederlanders het accent dat zij hebben wanneer ze Engels praten (Engels met Nederlands accent) milder beoordelen dan wanneer Nederlanders Duitsers horen praten in het Engels (Engels met Duits accent), omdat Nederlands de moedertaal van de luisteraar is (Bent & Bradlow, 2003; Hendriks et al., 2018). In dit rapport zal dit onderwerp daarom verder onderzocht worden.

Onderzoek van Hendriks et al. (2016) heeft aangetoond dat gematigde niet-moedertaal accenten in het Engels binnen het onderwijs als minder positief werden beoordeeld dan mensen met een licht niet-moedertaal accent. Zij onderzochten de verschillen tussen Engels en Nederlands moedertaalsprekers (natives), lichte Nederlands-Engels accenten en gematigde Nederlands-Engels accenten door acht verschillende sprekers twee colleges te laten opnemen

in het Engels of Nederlands en te laten beoordelen door Nederlandstalige studenten. Ze vonden dat de gematigde accentsprekers als minder begrijpelijk en minder competent werden beoordeeld dan de moedertaalsprekers of dan de sprekers van het lichte accent. Wat opviel was dat de lichte accenten even begrijpelijk werden gezien als de moedertaalsprekers en dat de lichte accentsprekers als meer betrouwbaar werden beoordeeld dan de gematigde accentsprekers.

Het onderzoek van Hendriks et al. (2018) dat gebruik maakte van Nederlandse en Duitse docenten en studenten laat soortgelijke resultaten zien, namelijk dat docenten met gematigde accenten in het Engels minder positief werden beoordeeld door de studenten dan docenten met lichte- of Engels moedertaal accenten. Nederlandse docenten met gematigd accent werden daarentegen wel positiever beoordeeld dan Duitse docenten met gematigd accent. Het lijkt er dus op dat ondanks de lexicale gelijkenissen tussen Nederlands en Duits (Van Haeringen, 2006), de talen niet gelijk beoordeeld werden. Dit toont aan dat er geen *mismatched interlanguage speech intelligibility benefit* heeft plaatsgevonden, ondanks dat uit de theorie van Bent en Bradlow (2003) kon worden verwacht dat ze soortgelijk zouden worden beoordeeld. Het is daarom interessant om de verschillen in Duitse en Nederlandse accentbeoordelingen verder te onderzoeken. Of de *interlanguage speech intelligibility benefit* optreedt in de beoordeling van Nederlandse, Duitse en Engelse accenten zal in dit experiment daarom nader worden onderzocht.

Creber en Giles (1983) onderzochten of het hebben van een niet-standaard accent invloed heeft binnen verschillende formaliteitssettings. Het onderzoek werd uitgevoerd met 36 Engelsen tussen 12-14 jaar en maakte gebruik van de *matched-guise* techniek. De ene helft van de beoordelaars werd vlak voordat ze een les ingingen geïnstrueerd om drie fragmenten te beluisteren en hun eerste impressie te geven van de sprekers en de andere helft moest deze taak doen vlak voordat de clubactiviteit begon. Ze vonden dat sprekers die standaard Engels (Received Pronunciation) spraken, door jongvolwassenen Engelsen hoger werden beoordeeld op status kenmerken, dan sprekers met een niet-standaard Engelsaccent (Welsh). Bovendien werd het effect vergroot wanneer de sprekers werden beoordeeld in een formele setting. Het bleek dat sprekers met een niet-standaard accent binnen een formele setting (bijv. school) lager scoorden op het gebied van succes en zelfverzekerdheid dan in een informele setting (bijv. jachtclub). Daarnaast werden de sprekers met een niet-standaard accent minder geaccepteerd binnen de setting en werden ze als minder wenselijk gezien dan mensen met een standaard accent. De formaliteitssetting heeft dus invloed op de mate waarin een accent als positief wordt ervaren (Creber & Giles, 1983; Côté & Clément, 1994). Er zou op basis van deze theorie kunnen worden verwacht dat het hebben van een accent binnen informele sferen minder problematisch

is dan binnen formele sferen. In lijn met deze bevinding ligt het feit dat mensen met een buitenlands accent informele settings prefereren, zoals Gluszek & Dovidio (2010) in hun onderzoek kort belichten, maar niet verder op in gaan. Het is interessant om deze informatie over formaliteitssettings mee te nemen in vervolgonderzoek naar buitenlandse accenten.

Tenslotte toont onderzoek van Kowalska (2018) aan dat er steeds meer ruimte komt voor niet-standaard accenten in nieuwsradio uitzendingen en dat het standaard (Engels) accent steeds minder populair wordt in radiouitzendingen van de BBC. De rol van het standaard Engels verandert, want ondanks dat het voor de meeste radiozenders nog het geprefereerde accent is, maakt het in informele settings steeds meer plaats voor een niet-standaard accent. Kowalska (2018) geeft echter aan dat er meer onderzoek nodig is om de gevonden resultaten verder te bevestigen binnen een radiocontext.

Er is nog niet onderzocht hoe de hierbovengenoemde kennis in combinatie met de twee formaliteitssettings (zoals in Creber & Giles, 1983) tot uiting zal komen. Uit het onderzoek van Creber en Giles (1983) bleek dat buitenlandse accenten in een formele setting minder positief beoordeeld werden dan in een informele setting, maar er is niet bekend of dat ook geldt voor de verschillen in buitenlandse (Engels door buitenlander) en binnenlandse (Engels door Nederlander) beoordelingen van accenten. Er zou kunnen worden verwacht dat de accenten die worden gesproken door mensen uit ons eigen land als positiever zullen worden beoordeeld, omdat dit accent makkelijker te begrijpen is en het sneller wordt herkend (Bent & Bradlow, 2003; Hendriks et al., 2018).

Hoe deze combinatie van vraagstukken invloed heeft op de sympathie, de begrijpelijkheid, de geloofwaardigheid en de zelfverzekerdheid van de spreker is nog onbekend. In dit experiment zal daarom onderzoek worden gedaan hoe deze variabelen tot uiting komen binnen formele en informele nieuwsuitingen.

Het doel van dit onderzoek is om de effecten van een tweedetaalaccent te onderzoeken en de verschillen in beoordeling te analyseren tussen formele en informele settings door het toetsen van geluidsfragmenten. De resultaten uit dit onderzoek zullen een waardevolle bijdrage leveren aan de kennis die momenteel bestaat rondom accenten binnen verschillende formaliteitssettings. Als blijkt dat formaliteit een belangrijke voorspeller is voor de gevolgen voor de spreker van een accent zal verdiepend vervolgonderzoek nodig zijn naar formaliteitssettings. Bovendien kan het verdergaande gevolgen hebben voor het model van Mai en Hoffmann (2014), omdat de effecten van een accent verschillende invloeden zouden kunnen uitoefenen afhankelijk van de formaliteitssettings.

Op grond van bovenstaande informatie is de onderzoeksvraag als volgt: “*Wat is het effect van een Nederlands, Duits of Engels accent, gesproken door moedertaalsprekers in het Engels, binnen formele en informele nieuwsuitingen, op de sympathie, begrijpelijkheid, geloofwaardigheid en zelfverzekerdheid van de spreker?*”

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag zijn verschillende hypothesen opgesteld. Allereerst wordt verwacht dat een Engels accent een positiever effect heeft dan een Duits of Nederlands accent (H1a). Daarnaast wordt verwacht dat een Nederlands accent een positiever effect heeft dan een Duits accent (H1b). Volgens Gluszek en Dovidio (2010) wordt een etnisch accent namelijk als minder competent en intelligent ervaren. Bovendien laten Mai en Hoffmann (2014) zien dat het horen van een accent kan leiden tot het *social identity*-, *stereotyping*-, en *speech processing effect*. De verwachting dat een Nederlands accent positiever zal zijn dan een Duits accent is gebaseerd op de theorie van Hendriks et al. (2018), waarin bleek dat een Nederlandse accent positiever werd beoordeeld dan een Duits accent.

Ten tweede wordt verwacht dat een informele setting een positiever effect heeft dan een formele setting (H2). Deze verwachting is gebaseerd op het onderzoek van Creber en Giles (1983). De auteurs vonden daarin dat sprekers binnen een informele setting hoger scoorden op het gebied van succes en zelfverzekerdheid dan in een formele setting (Creber & Giles, 1983).

Ten derde wordt verwacht dat een niet-moedertaal accent binnen een informele setting een positiever effect heeft dan een niet-moedertaal accent binnen een formele setting (H3). Deze verwachtingen komen voort uit de theorie van Creber en Giles (1983) waarin de nadelen van een formele setting aan bod komen en uit de theorieën van Hendriks et al. (2018) en Gluszek en Dovidio (2010) waarin de nadelige gevolgen van buitenlandse accenten werden belicht.

Methode

In een experiment worden Nederlandse participanten gevraagd via Qualtrics een online vragenlijst in te vullen met Engelstalige geluidsfragmenten. Elk Engelstalig fragment heeft drie condities: Nederlands accent, Duits accent of Engels accent. Daarbij worden de accentcondities opgesplitst in twee inhoudelijke niveaus: formele nieuwsuiting en informele nieuwsuiting. In totaal zullen er zes verschillende fragmenten worden getoetst.

Materiaal

De drie sprekers uit het experiment waren mannelijk en rond de 25 jaar oud. De Engelsman kwam oorspronkelijk uit Sussex, de Duitser uit Nordrhein-Westfalen en de

Nederlander uit Gelderland. De accenten van alle drie de sprekers zijn door de onderzoeker beoordeeld op de mate waarin ze kunnen worden geschaald onder ‘standaard accent’. Elk accent voldoet aan deze voorwaarde. Dit komt het experiment ten goede, omdat de standaard taal als meest gangbaar en duidelijk wordt gezien.

De sprekers werden geïnstrueerd om de fragmenten via hun mobiel op te nemen, zonder de hoorbaarheid van achtergrondgeluiden. Daarbij moest elk fragment rond de 40 seconden duren, zodat ze niet teveel van elkaar zouden afwijken (*range*: 34 – 43 sec.). De sprekers werden daarnaast gevraagd op natuurlijke wijze de fragmenten in te spreken, zodat hun eigen accenten werden behouden en de accenten niet zouden worden gemanipuleerd. Ze werden niet geïnformeerd over het doel van het experiment. Bovendien was het belangrijk dat er geen haperingen in de fragmenten zouden zitten, zodat ze zo realistisch mogelijk klonken. De opnames zijn daarom net zo vaak opgenomen totdat deze foutloos waren.

Voorgaande studies hebben voornamelijk gebruik gemaakt van de *matched-guise* techniek, waarbij participanten verschillende geluidsfragmenten van dezelfde spreker beoordeelden (zoals gezien in: Creber & Giles, 1983; Gluszek & Dovidio, 2010). Deze methode zorgt ervoor dat sprekerafhankelijke variabelen geen invloed kunnen hebben op de resultaten, denk daarbij aan de toonhoogte, intonatie of stemgeluid. Echter, de *matched-guise* techniek heeft één groot nadeel, namelijk dat één spreker nauwelijks over de kunde beschikt van het spreken van meerdere accenten. Er is daarom gekozen voor het gebruik van de *verbal-guise* techniek, waarbij meerdere sprekers zorgen voor de manipulatie (zoals gezien in: Hosoda et al., 2007; Mai & Hoffmann, 2014). Om de invloed van deze storende variabelen zo klein mogelijk te houden werd in het experiment ook variabelen met betrekking tot het stemgeluid van de spreker bevraagd (zie Instrumentatie p. 15).

Het Engelse nieuwsartikel had als onderwerp het coronavirus, werd gemanipuleerd en opgesplitst in twee varianten: een formeel nieuwsartikel en een informeel nieuwsartikel. In bijlage I zijn beide varianten weergegeven. De nieuwsfragmenten kunnen worden aangenomen als formeel en informeel nieuws, omdat in de fragmenten verschillende elementen zijn verwerkt die dit onderscheid duidelijk maken (Onze Taal, 2021). Denk daarbij aan de verwerking van spreektaal in het informele fragment (vb. *immune disorders*) en schrijftaal in het formele fragment (vb. *weak immune systems*). Daarnaast heeft een medewerker van talencentrum Radboud In'to Languages Nijmegen de Engelse teksten gecontroleerd op grammatica en spelling om fouten te voorkomen. Tabel 1 laat zien hoe de verschillende manipulaties eruit zagen.

Tabel 1: De verschillende geluidsopnames in tekst op basis van accentspreker.

	Inhoud	
	Formeel	Informeel
Accent	Tekst A (bijlage I)	Tekst B (bijlage I)
Engels door Nederlander		
Engels door Duitser		
Engels door Engelse		

Om de formaliteit te garanderen moesten de participanten in het experiment antwoord geven op de volgende stelling: ‘ik vind dit fragment...’. Deze stelling werd aangeboden met een zevenpunts semantische differentiaal: formeel – informeel. Uit een *t*-toets van Formaliteitsconditie op Formaliteit bleek er een significant verschil te zijn tussen de formele en informele fragmenten wat betreft hun mate van formaliteit ($t(189.98) = 2.28, p = .024$). De formele fragmenten ($M = 3.41, SD = 1.52$) bleken een hogere formaliteit te hebben dan de informele fragmenten ($M = 3.93, SD = 1.64$). Deze uitkomst is van belang om de validiteit van het experiment te garanderen, omdat bij een tegengestelde uitkomst er over de resultaten van het experiment niet de juiste uitspraken zouden kunnen worden gedaan wat betreft formaliteit.

Om de validiteit van het experiment te waarborgen is het van belang dat de sterkte van het accent werd gemeten. De Accentsterkte werd daarom gemeten door middel van twee stellingen: ‘ik denk dat de spreker in het fragment Engels als moedertaal heeft’ (aangeduid als: Engels moedertaal) en ‘de spreker in het fragment heeft een sterk buitenlands accent in het Engels’ (aangeduid als: Sterkte accent). Beide stellingen zijn beoordeeld met een zevenpunts Likertschaal (1 = helemaal mee oneens, 7 = helemaal mee eens) (op basis van Mai & Hofman, 2014). Uit een eenweg variantieanalyse van Accentconditie op Engels moedertaal bleek een significant hoofdeffect van Accentconditie ($F(2, 189) = 260.04, p < .001$). De participanten beoordeelden het Engelse fragment ($M = 5.89, SD = 1.57$) significant hoger als Engels moedertaal dan zowel het Duitse fragment ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 1.77, SD = 1.18$) als het Nederlandse fragment ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 1.56, SD = 0.75$). Het Duitse en Nederlandse fragment verschilden niet van elkaar ($p = 1.00$, Bonferroni-correctie). Deze uitkomst toont aan dat de buitenlandse accenten niet werden gezien als Engels moedertaalsprekers, wat overeenkomt met de verwachting.

Daarnaast bleek uit een eenweg variantieanalyse van Accentconditie op Sterkte accent een significant hoofdeffect van Accentconditie ($F(2, 189) = 6.15, p = .003$). De participanten

vonden het Duitse fragment ($M = 5.44$, $SD = 1.57$) significant meer buitenlands klinken dan het Engelse fragment ($p = .002$, Bonferroni-correctie; $M = 4.41$, $SD = 2.01$). Het Nederlandse fragment ($M = 5.12$, $SD = 1.62$) werd niet als meer buitenlands beoordeeld dan het Duitse fragment ($p = .904$, Bonferroni-correctie) en dan het Engelse fragment ($p = .054$, Bonferroni-correctie). Deze uitkomst laat zien dat het Duitse fragment het meest buitenlands klinkt, wellicht omdat het Duitse fragment als minder begrijpelijk werd geacht dan de overige fragmenten. Dit resultaat ligt afgaande op het *mismatched interlanguage speech intelligibility benefit* niet in lijn der verwachting (Bent en Bradlow, 2003).

Proefpersonen

In totaal deden er 64 participanten mee aan het onderzoek (*Gemiddelde leeftijd* = 32.1, $SD = 14.65$, *leeftijdswaarde* = 18 – 65). De grens van 30 participanten per variabele is bereikt, waarbij 31 participanten de drie formele condities en 33 participanten de drie informele condities zagen. Op basis van de Richtlijnen Ethische Toetsing (ETC-GW) zijn participanten die jonger waren dan 16 jaar uitgesloten van deelname aan dit onderzoek (Ethische Toetsingscommissie Geesteswetenschappen, 2019). Enkel de beoordeling van participanten met Nederlands als moedertaal zijn meegenomen in het onderzoek. Uit een *t*-toets van Formaliteitsconditie op Leeftijd bleek er geen significant verschil te zijn in leeftijd tussen mensen die de formele en informele geluidsfragmenten te horen kregen ($t(61.93) = 0.26$, $p = .795$).

Van de 64 participanten was 65.6% vrouw en 34.4% man. Daarnaast koos 46.9% van de participanten als hoogst genoten opleiding voor ‘Wo/universitair’, 37.5% Hbo, 10.9% Mbo en 4.8% middelbaar onderwijs. Er was geen significant verband tussen Formaliteitsconditie en Geslacht ($\chi^2(1) = 0.12$, $p = .730$) en tussen Formaliteitsconditie en Opleidingsniveau ($\chi^2(5) = 4.93$, $p = .425$).

Daarnaast zijn er drie modererende variabelen getest op de participanten, omdat deze mogelijk de resultaten van de vragenlijst zouden kunnen verklaren of beïnvloeden. De modererende variabelen zijn: Taalvaardigheid, Accentcontact en Accentbekendheid.

De taalvaardigheid op het gebied van lezen, luisteren, schrijven en spreken in het Engels en Duits is gemeten aan de hand van twee zevenpunts semantische differentiaal (1 = heel slecht, 7 = heel goed) met de vraag ‘hoe goed bent u in Engels/Duits lezen/luisteren/schrijven/spreken?’ ($\alpha = .89$) ($\alpha = .92$). De participanten beschikten over een goede Engels taalvaardigheid ($M = 5.44$, $SD = 1.04$) en een matige Duitse taalvaardigheid ($M = 3.34$, $SD = 1.39$). Uit een *t*-toets van Formaliteitsconditie op Engelse taalvaardigheid bleek er geen significant verschil te zijn in de Engelse taalvaardigheid tussen mensen die de formele en

informele geluidsfragmenten te horen kregen ($t(56.59) = 1.77, p = .083$). Er bleek wel een significant verschil te bestaan in Duitse taalvaardigheid tussen de formaliteitscondities ($t(59.79) = 3.26, p = .002$). De mensen die de informele geluidsfragmenten ($M = 3.85, SD = 1.45$) te horen kregen bleken een hogere Duitse taalvaardigheid te hebben dan de mensen die de formele geluidsfragmenten te horen kregen ($M = 2.80, SD = 1.12$).

Daarnaast moesten de participanten de mate waarin zij contact hebben met buitenlanders aangeven. Dit is getoetst met de vraag: ‘Geef aan hoe vaak je contact hebt met mensen uit Engeland/Duitsland...’ en is gemeten aan de hand van twee zevenpunts semantische differentiaal (1 = heel weinig contact, 7 = heel veel contact) (op basis van Munro & Derwing, 1995). De participanten hadden overwegend meer contact met Duitsers ($M = 3.64, SD = 1.98$) dan met Engelsen ($M = 3.14, SD = 1.93$). Uit een t-toets van Formaliteitsconditie op Engels accentcontact bleek er een significant verschil te zijn in het Engels accentcontact tussen mensen die de formele en informele geluidsfragmenten te horen kregen ($t(61.99) = 2.47, p = .016$). De mensen die de informele geluidsfragmenten ($M = 3.70, SD = 1.93$) te horen kregen bleken vaker contact te hebben met Engelsen dan de mensen die de formele geluidsfragmenten te horen kregen ($M = 2.55, SD = 1.79$). Er bleek geen significant verschil te zijn in het Duits accentcontact tussen de formaliteitscondities ($t(61.98) = 1.52, p = .135$).

De participanten moesten eveneens aangeven hoe bekend zij zijn met het accent van de spreker. Dit is getoetst met de stelling: ‘ik ben erg bekend met Engels met een Nederlands/Duits/Engels accent’ en werd beoordeeld aan de hand van drie zevenpunts Likertschalen (1 = helemaal mee oneens, 7 = helemaal mee eens) (op basis van Hendriks et al., 2018). De participanten waren het meest bekend met Engels met een Engels accent ($M = 6.13, SD = 1.10$), daarna met Engels met een Nederlands accent ($M = 5.95, SD = 1.17$) en het minst met Engels met een Duits accent ($M = 5.34, SD = 1.57$). Uit een t-toets van Formaliteitsconditie op Bekendheid Engels met Nederlands accent bleek er geen significant verschil te zijn tussen mensen die de formele en informele geluidsfragmenten te horen kregen ($t(61.02) = 0.33, p = .745$). Er bleek eveneens geen significant verschil te zijn in Bekendheid Engels met Duits accent en de formaliteitscondities ($t(61.54) = 1.72, p = .091$), als met Bekendheid Engels met Engels accent en de formaliteitscondities ($t(50.77) = 0.64, p = .526$).

Ontwerp

Het experiment heeft een 3 (accent: Nederlands, Duits, Engels) x 2 (nieuwsfragment: formeel, informeel) ontwerp. De zes verschillende condities zijn dus als volgt: formeel nieuwsfragment met Nederlands accent, formeel nieuwsfragment met Duits accent, formeel nieuwsfragment

met Engels accent, informeel nieuwsfragment met Nederlands accent, informeel nieuwsfragment met Duits accent en informeel nieuwsfragment met Engels accent. De deelgenomen participanten hebben elk één fragment uit de drie verschillende accentcondities te horen gekregen. Er is hierbij sprake van een *mixed design*, waarbij het accent een binnenproefpersoon variabele is en het nieuwsfragment een tussenproefpersoon variabele.

Instrumentatie

Allereerst werd de participanten gevraagd of ze de herkomst van de spreker konden duiden. Daarna moesten de participanten de beluisterde nieuwsfragmenten beoordelen op sympathie, begrijpelijkheid, geloofwaardigheid en zelfverzekerdheid van de spreker. Er werden ook manipulatiecheck vragen met betrekking tot het realisme van de fragmenten en het stemgeluid van de spreker getoetst.

Er werd een controlevraag gesteld om te achterhalen of de participanten wisten uit welk land de spreker komt. De volgende open vraag is daarom aan de participanten gesteld: ‘uit welk land denk je dat de spreker komt?’ (op basis van Hendriks et al., 2018).

Vervolgens werden de participanten gevraagd de spreker van het nieuwsfragment te beoordelen op sympathie. De beoordeling van de sympathie werd ingeleid met de stelling: ‘ik vind de spreker van dit fragment...’ en werd gemeten aan de hand van drie zevenpunts semantische differentialen: ‘sympathiek – onsympathiek’, ‘vriendelijk - onvriendelijk’, ‘onaangenaam - aangenaam’ ($\alpha = .91$) (op basis van Hoeken, Hornikx & Hustinx, 2012; Hendriks et al., 2015).

De beoordeling van de begrijpelijkheid van de spreker werd vervolgens gemeten met de stelling: ‘ik vind de spreker van het fragment goed te begrijpen’ en werd gemeten aan de hand van een zevenpunts Likertschaal (1 = helemaal mee oneens, 7 = helemaal mee eens) (op basis van Munro & Derwing, 1995; Hendriks, Van Meurs & Van der Meij, 2015).

De beoordeling van de geloofwaardigheid van de spreker werd ingeleid met de stelling: ‘ik vind de spreker van dit fragment...’ en werd gemeten aan de hand van drie zevenpunts semantische differentialen: ‘niet geloofwaardig – geloofwaardig’, ‘niet aannemelijk – aannemelijk’, ‘onbetrouwbaar - betrouwbaar’ ($\alpha = .95$) (op basis van Hendriks et al., 2015; Grondelaers, Van Hout & Van Gent, 2019).

De beoordeling van de zelfverzekerdheid van de spreker werd eveneens ingeleid met de stelling: ‘ik vind de spreker van dit fragment...’. De zelfverzekerdheid van de spreker werd vervolgens gemeten aan de hand van drie zevenpunts semantische differentialen: ‘niet

succesvol - succesvol', 'niet zelfverzekerd – zelfverzekerd', 'niet overtuigend - overtuigend' ($\alpha = .93$) (op basis van Creber & Giles, 1983, p. 157).

Tenslotte is er een manipulatiecheck uitgevoerd op het ervaren Realisme van de fragmenten. Dit werd getoetst aan de hand van een zevenpunt Likertschaal: 'dit fragment zou ik tegen kunnen komen op de radio' (1 = helemaal mee oneens, 7 = helemaal mee eens).

Het stemgeluid van de spreker werd als controle immers getoetst op vijf subvariabelen: volume (hard – zacht), hoogte (hoog – laag), natuurlijkheid (natuurlijk – onnatuurlijk), snelheid (snel – traag), emotie (emotioneel – niet emotioneel). De variabelen werden beoordeeld aan de hand van een zevenpunts Likertschaal (op basis van Callan, Gallois, & Forbes, 1983).

Procedure

Het experiment is uitgevoerd aan de hand van een vragenlijst die is opgesteld in Qualtrics. De uitnodiging om mee te doen aan het onderzoek is via social media en persoonlijke contacten verspreid. Er werden geen beloningen uitgegeven na participatie aan het onderzoek.

Op de eerste pagina van de online vragenlijst werden de participanten geïnformeerd over de lengte, onderwerp en procedure van het onderzoek. Voorafgaand aan het onderzoek dienden de participanten in te stemmen met het verwerken van de door hen ingevulde gegevens en resultaten. Er werd eveneens vermeld dat er geen participatieplicht is, dat de gegevens anoniem zullen worden verwerkt en dat op elk moment van de vragenlijst ervoor kon worden gekozen om te stoppen.

Na het invullen van de demografische gegevens, zoals leeftijd, geslacht en opleidingsniveau kregen de participanten de geluidsfragmenten te horen. Voorafgaand aan het beluisteren van de geluidsfragmenten werden de participanten erop gewezen dat ze op een rustige plek moesten zijn alvorens de vragen aandachtig te beluisteren. Er werd verteld dat ze in totaal drie verschillende fragmenten te horen zouden krijgen.

De participanten werden door middel van een *randomizer* willekeurig verdeeld over de condities, waarbij aan elke conditie evenveel participanten werden toegewezen. Er werd dus niet vooraf bepaald welke participanten de formele en informele fragmenten te horen zouden krijgen en in welke volgorde de accentcondities voorbij zouden komen. Na het beluisteren van één geluidsfragment kregen de participanten de bijbehorende vragen te zien zoals beschreven in de instrumentatie. Daarna werden ook de moderatoren ondervraagd. Elke participant kreeg hiervoor bij elk fragment dezelfde vragen te zien. Tussendoor kregen de participanten de mogelijkheid om de geluidsfragmenten nogmaals af te spelen. Aan het einde van de vragenlijst

zijn de participanten bedankt voor hun bijdrage aan het onderzoek en werden ze voorzien van contactgegevens indien zij vragen of opmerkingen hadden.

Er is gebruik gemaakt van een *fixed response*, zodat de participanten niet de mogelijkheid kregen om een vraag onbeantwoord te laten. Dit heeft lege resultaten voorkomen en heeft daarmee gezorgd voor een volledige dataset. De participanten deden gemiddeld 16,34 minuten over het invullen van de vragenlijst ($M = 980,55$ sec., $SD = 2379.22$, *Mediaan* = 452,50). De vragenlijst is te vinden in bijlage II.

Statistische behandeling

Er zijn verschillende statistische toetsen gedaan om de hypothesen en de onderzoeksvraag te beantwoorden. Om erachter te komen of er significante effecten optraden voor de demografische gegevens en de moderatoren zijn er onafhankelijke *t*-toetsen uitgevoerd. χ^2 -toetsen voor de variabelen Geslacht, Opleidingsniveau en Herkomst werden uitgevoerd om de verbanden tussen de condities vast te stellen.

Effecten tussen de condities en de afhankelijke variabelen werden gemeten aan de hand van tweeweg univariate variantie-analyses met tussen- en binnenproefpersoonfactoren en bijbehorende post-hoc analyses. De manipulatiechecks en de realismecheck werden eveneens getoetst door middel van tweeweg univariate variantie-analyses.

Resultaten

De gemiddeldes en standaarddeviaties voor de afhankelijke variabelen worden in functie van conditie getoond in tabel 2.

Tabel 2: De gemiddeldes en standaardafwijkingen (tussen haakjes) van de afhankelijke variabelen in functie van conditie (1 = laag, 7 = hoog)

	Nederlands		Duits		Engels	
	Formeel (<i>n</i> = 31)	Informeel (<i>n</i> = 33)	Formeel (<i>n</i> = 31)	Informeel (<i>n</i> = 33)	Formeel (<i>n</i> = 31)	Informeel (<i>n</i> = 33)
	M (SD)	M (SD)	M (SD)	M (SD)	M (SD)	M (SD)
Sympathie	4.10 (1.31)	4.13 (1.27)	3.54 (1.11)	4.49 (1.21)	5.20 (1.38)	5.23 (1.17)
Begrijpelijkheid	5.10 (1.19)	5.61 (.97)	4.55 (1.46)	5.15 (1.40)	6.23 (1.12)	6.36 (.60)

Geloofwaardigheid	4.05 (1.24)	4.15 (1.28)	3.77 (1.14)	4.49 (1.16)	5.38 (1.45)	5.39 (.96)
Zelfverzekerdheid	3.52 (1.30)	3.54 (1.31)	3.29 (1.04)	3.97 (1.20)	5.59 (1.50)	5.54 (.99)
Realisme	3.32 (1.52)	3.58 (1.87)	3.29 (1.55)	2.97 (1.61)	5.74 (1.29)	5.30 (1.51)
Volume (hard-zacht)	3.77 (1.20)	4.24 (.94)	3.90 (1.27)	4.00 (1.00)	3.32 (1.17)	3.18 (1.04)
Hoogte (hoog-laag)	4.81 (1.40)	4.82 (.85)	4.29 (1.19)	4.03 (1.21)	4.45 (.93)	4.12 (.96)
Natuurlijkheid (onnat.-natuurlijk)	4.00 (1.44)	3.94 (1.17)	3.74 (1.53)	4.09 (1.40)	5.10 (1.72)	5.24 (.97)
Snelheid (snel-traag)	3.65 (1.36)	4.09 (.95)	2.94 (1.44)	2.85 (1.28)	3.65 (.99)	3.21 (.89)
Emotie (emo.-niet emo.)	4.87 (1.82)	5.09 (1.31)	5.06 (1.90)	5.21 (1.17)	4.26 (1.73)	4.36 (1.27)

Allereerst volgt de controlevraag met betrekking tot de herkomst van de spreker. Daarna zullen de hoofdanalyses van de vier afhankelijke variabelen worden getoond. Tot slot komen de manipulatiechecks wat betreft het ervaren realisme van de fragmenten en het stemgeluid van de sprekers aan bod.

Controlevraag

Er werd een controlevraag uitgevoerd waarin werd nagegaan of de participanten wisten uit welk land de spreker komt. Uit de χ^2 -toets tussen Accentconditie en Herkomst bleek een verband te bestaan ($\chi^2(12) = 307.43, p < .001$). Een kleine meerderheid van de participanten dachten toen ze de Duitse fragmenten te horen kregen dat de spreker uit Duitsland kwam (53.1%) en sommige participanten dachten dat de Duitse spreker uit India (14.1%), uit Frankrijk (9.1%), of uit een ander land (23.4%) kwam. Participanten dachten bij de Engelse fragmenten relatief vaak dat de spreker uit Engeland kwam (92.2%), waarbij een aantal mensen ook dachten dat de Engels spreker uit Nederland (6.3%) of een ander land (1.6%) kwam. Bij de Nederlandse fragmenten dacht de overgrote meerderheid dat de spreker uit Nederland kwam (93.8%),

waarbij nog slechts een aantal mensen dachten dat de spreker uit Duitsland (1.6%), Engeland (1.6%) of India (1.6%) kwam of de herkomst niet kon duiden (1.6%).

Afhankelijke variabelen

Hieronder worden de vier afhankelijke variabelen behandeld, namelijk: sympathie, begrijpelijkheid, geloofwaardigheid en zelfverzekerdheid.

Sympathie

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Sympathie met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 20.27, p < .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) = 3.00, p = .088$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) = 3.25, p = .053$). Het bleek dat de participanten meer sympathie hadden voor de spreker in de Engelse fragmenten ($M = 5.22, SD = 1.27$) dan voor de spreker in de Nederlandse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 4.12, SD = 1.28$) of Duitse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 4.03, SD = 1.25$) fragmenten. De sympathie tussen de Nederlandse en Duitse sprekers verschilde niet van elkaar ($p = 1.00$, Bonferroni-correctie).

Begrijpelijkheid

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Begrijpelijkheid met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 33.01, p < .001$) en een significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) = 4.36, p = .041$). Er trad geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) < 1$). Het bleek dat de spreker in de Engelse fragmenten ($M = 6.30, SD = .86$) als begrijpelijker werd ervaren dan de Nederlandse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 5.36, SD = 1.10$) en Duitse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 4.86, SD = 1.45$) sprekers. Bovendien werd de Nederlandse spreker als begrijpelijker beoordeeld dan de Duitse spreker ($p = .049$, Bonferroni-correctie). Daarnaast bleek dat de informele fragmenten ($M = 5.71, SD = 1.15$) begrijpelijker waren dan de formele fragmenten ($M = 5.29, SD = 1.44$).

Geloofwaardigheid

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Geloofwaardigheid met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 29.69, p < .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect

van Formaliteit ($F(1, 62) = 1.79, p = .186$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) = 2.06, p = .135$). Het bleek dat de spreker in de Engelse fragmenten ($M = 5.39, SD = 1.21$) als meer geloofwaardig werd gezien dan de spreker in de Duitse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 4.15, SD = 1.19$) of Nederlandse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 4.10, SD = 1.25$) fragmenten. De geloofwaardigheid tussen de Nederlandse en Duitse sprekers verschilden niet van elkaar ($p = 1.00$, Bonferroni-correctie).

Zelfverzekerdheid

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Zelfverzekerdheid met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 60.56, p < .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) = 1.23, p = .271$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) = 1.88, p = .157$). Het bleek dat de spreker in de Engelse fragmenten ($M = 5.56, SD = 1.25$) meer zelfverzekerde klonk dan de sprekers in de Duitse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 3.64, SD = 1.17$) en Nederlandse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 3.52, SD = 1.29$) fragmenten. De zelfverzekerdheid tussen de Nederlandse en Duitse sprekers verschilden niet van elkaar ($p = 1.00$, Bonferroni-correctie).

Manipulatiechecks

Hieronder volgen twee manipulatiechecks die laten zien of de beluisterde fragmenten verschillen in realisme en in hoeverre het stemgeluid van de sprekers aan elkaar gelijk bleek.

Realisme

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Realisme met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 50.84, p < .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) < 1$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) = 1.34, p = .266$). Het bleek dat de Engelse fragmenten ($M = 5.52, SD = 1.42$) realistischer werden bevonden dan de Nederlandse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 3.41, SD = 1.71$) en Duitse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 3.13, SD = 1.58$) fragmenten. De Nederlandse en Duitse fragmenten verschilden niet van elkaar in realisme ($p = .939$, Bonferroni-correctie).

Stemgeluid

Het stemgeluid van de sprekers werd beoordeeld op vijf subvariabelen en bleek niet voor alle condities volledig gelijk aan elkaar te zijn.

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Volume met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 11.48, p < .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) < 1$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) = 1.52, p = .224$). Het bleek dat de Engelse fragmenten ($M = 3.25, SD = 1.10$) harder klonken dan de Nederlandse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 4.02, SD = 1.09$) en Duitse ($p = .001$, Bonferroni-correctie; $M = 3.95, SD = 1.13$) fragmenten. De Nederlandse en Duitse fragmenten verschilden in volume niet van elkaar ($p = 1.00$, Bonferroni-correctie).

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Hoogte met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 8.03, p = .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) = 1.02, p = .316$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) < 1$). Het bleek dat de Nederlandse fragmenten ($M = 4.81, SD = 1.14$) lager klonken dan de Engelse ($p = .009$, Bonferroni-correctie; $M = 4.28, SD = .95$) en Duitse ($p = .001$, Bonferroni-correctie; $M = 4.16, SD = 1.20$) fragmenten. De Engelse en Duitse fragmenten verschilden in hoogte niet van elkaar ($p = 1.00$, Bonferroni-correctie).

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Natuurlijkheid met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 17.13, p < .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) < 1$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) < 1$). Het bleek dat de Engelse fragmenten ($M = 5.17, SD = 1.38$) natuurlijker werden beoordeeld dan de Nederlandse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 3.97, SD = 1.30$) en Duitse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 3.92, SD = 1.46$) fragmenten. De Nederlandse en Duitse fragmenten verschilden in natuurlijkheid niet van elkaar ($p = 1.00$, Bonferroni-correctie).

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Snelheid met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 14.28, p < .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) < 1$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) = 2.93, p = .061$). Het bleek dat de Duitse fragmenten ($M = 2.89, SD = 1.35$) sneller klonken dan de Nederlandse ($p < .001$, Bonferroni-correctie; $M = 3.88, SD = 1.18$) en Engelse

($p = .032$, Bonferroni-correctie; $M = 3.42$, $SD = .96$) fragmenten. De Engelse en Nederlandse fragmenten verschilden in snelheid niet van elkaar ($p = .087$, Bonferroni-correctie).

Uit de tweeweg mixed design variantieanalyse voor Emotie met als binnenproefpersoonfactor Accent en tussenproefpersoonfactor Formaliteit bleek een significant hoofdeffect van Accent ($F(2, 124) = 7.23$, $p = .001$). Er bleek geen significant hoofdeffect van Formaliteit ($F(1, 62) < 1$) en er trad ook geen interactie op tussen Accent en Formaliteit ($F(2, 124) < 1$). Het bleek dat de Engelse fragmenten ($M = 4.31$, $SD = 1.50$) emotioneler klonken dan de Nederlandse ($p = .038$, Bonferroni-correctie; $M = 4.98$, $SD = 1.57$) en Duitse ($p = .004$, Bonferroni-correctie; $M = 5.14$, $SD = 1.55$) fragmenten. De Nederlandse en Duitse fragmenten verschilden in emotie niet van elkaar ($p = 1.00$, Bonferroni-correctie).

Conclusie

Op grond van de bestaande literatuur over accenten werd verwacht dat een accent invloed zou hebben op verschillende variabelen. De volgende onderzoeksvraag werd opgesteld:

“Wat is het effect van een Nederlands, Duits of Engels accent, gesproken door moedertaalsprekers in het Engels, binnen formele en informele nieuwsuitingen, op de sympathie, begrijpelijkheid, geloofwaardigheid en zelfverzekerdheid van de spreker?”

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden werden verschillende hypotheses ontworpen. Hypothese 1a: ‘Een Engels accent heeft een positiever effect dan een Duits of Nederlands accent’ werd ondersteund. Het Engelse accent leidde tot een hogere mate van sympathie, begrijpelijkheid, geloofwaardigheid en zelfverzekerdheid voor de spreker dan bij het Duitse of Nederlandse accent. Hypothese 1b: ‘Een Nederlands accent heeft een positiever effect dan een Duits accent’ werd deels aangenomen en deels verworpen. Het Nederlandse accent scoorde hoger op begrijpelijkheid van de spreker dan het Duitse accent, maar dit bleek niet voor de overige variabelen.

Hypothese 2: ‘Een informele setting heeft een positiever effect op de resultaten dan een formele setting’ werd deels ondersteund. De informele fragmenten waren begrijpelijker dan de formele fragmenten, maar dit effect werd niet gevonden voor de overige variabelen.

Hypothese 3: ‘Een niet-moedertaal accent heeft binnen een informele setting een positiever effect dan een niet-moedertaal accent binnen een formele setting’ werd verworpen. Ondanks de hoofdeffecten voor Accent en Formaliteit werden er geen interactie-effecten gevonden tussen de verschillende accenten en de formaliteitssettings.

Discussie

In dit laatste onderdeel zal het doel van het onderzoek nogmaals worden belicht en wordt er kritisch gereflecteerd op de gevonden resultaten. Daarnaast komen de beperkingen van de gebruikte onderzoeksmethode aan bod en worden een aantal suggesties geleverd voor vervolgonderzoek. Tenslotte zal de bijdrage aan de theorie worden besproken, evenals de praktische toepassingen van dit onderzoek.

Het doel van dit onderzoek was om het effect van accenten in overtuigende nieuwsfragmenten te meten door de verschillen in beoordelingen te analyseren. De bevindingen tonen aan dat een buitenlands (niet-moedertaal) accent negatieve gevolgen met zich meebrengt, ondanks dat het wordt beoordeeld door luisteraars met dezelfde afkomst. De spreker werd in een informele setting gelijk beoordeeld als in een formele setting, behalve op het gebied van begrijpelijkheid. Daarnaast werd er geen verband tussen de verschillende accenten en de formaliteitssettings geconstateerd.

De resultaten van het onderzoek tonen aan dat de sympathie voor de spreker het hoogst was bij de Engels moedertaalspreker ten opzichte van de Duitse en Nederlandse accenten. Dit resultaat komt overeen met de theorie van Mai en Hoffman (2014), waarin duidelijk werd dat een buitenlands accent leidt tot negatieve gevolgen voor de spreker. De Nederlandse en Duitse accenten werden gelijk aan elkaar beoordeeld. Dit resultaat licht niet in lijn der verwachting, omdat volgens Hendriks et al. (2018) zou kunnen worden verwacht dat een Nederlands accent meer positief zal worden ervaren dan een Duits accent. Een verklaring voor deze bevinding ligt in het feit dat het onderzoek van Hendriks et al. (2018) zich richtte op de competentie en betrouwbaarheid van de spreker en niet inging op de ervaren sympathie voor de spreker. Er werd geen verband gevonden tussen de sympathie voor de sprekers en de verschillende formaliteitssettings. De spreker werd in de informele setting even sympathiek bevonden als in de formele setting. Dit is niet in lijn der verwachting afgaande op de theorie van Creber en Giles (1983). Zij vonden dat sprekers met een accent binnen formele settings lager scoorden dan in informele settings. Dat er geen verband tussen de accentcondities en de formaliteitssettings werd gevonden is dan ook verrassend, maar valt te verklaren door het feit dat het onderzoek van Creber en Giles (1983) zich focuste op de zelfverzekerdheid en het succes van de spreker en niet verder inging op de sympathie.

Wat betreft de begrijpelijkheid van de spreker scoorde de Engelsman wederom hoger dan de Duitser en Nederlander. Aan de hand van het onderzoek van Bent en Bradlow (2003) kon worden verwacht dat alle accenten als gelijk zouden worden beoordeeld op begrijpelijkheid, omdat de Engelse taalvaardigheid van de luisteraars erg hoog was. Het

resultaat kan echter worden verklaard aan de hand van het onderzoek van Mai en Hoffmann (2014), waarin werd gevonden dat de overdracht van inhoud kan worden gehinderd door de aanwezigheid van een accent: het *speech processing effect* trad daarom naar waarschijnlijkheid op. Bovendien kon het gevonden resultaat worden verwacht afgaande op de resultaten van Hendriks et al. (2016), waarin gematigde accenten minder begrijpelijk werden bevonden dan sprekers zonder sterk hoorbaar accent. Daarnaast werd gevonden dat het Nederlandse accent meer begrijpelijk was dan het Duitse accent. Dit resultaat is te onderbouwen aan de hand van het onderzoek van Bent en Bradlow (2003), waarin zij vonden dat een accent als meer begrijpelijk wordt gezien wanneer de spreker en luisteraar dezelfde afkomst hebben. Het zogenoemde *matched interlanguage speech intelligibility benefit* trad dan ook op. Ondanks de verwachting dat het Duitse accent als gelijk zou worden beoordeeld als het Nederlands (lexicale gelijkenissen), ontstond er geen *mismatched interlanguage speech intelligibility benefit*. Daarnaast werd gevonden dat de sprekers in de informele settings begrijpelijker waren dan in de formele settings. Volgens Creber en Giles (1983) wordt een niet-standaard accent binnen een formele setting minder positief beoordeeld dan binnen een informele setting en wordt deze theorie met dit resultaat verder bekrachtigd. Dat de begrijpelijkheid hoger was in de informele setting kan ertoe hebben geleid dat accenten binnen een formele setting als minder wenselijk werden gezien (Creber & Giles, 1983). Dit valt echter niet met zekerheid te concluderen uit dit onderzoek, omdat er geen interactie werd gevonden tussen de accentcondities en de formaliteitssettings.

De geloofwaardigheid van de spreker was het hoogst voor het Engelse accent. De theorie van Lev-Ari en Keysar (2010) wordt met deze bevinding bevestigd. Zij vonden dat uitspraken minder geloofwaardig werden beoordeeld wanneer ze werden uitgesproken door sprekers met een sterk buitenlands accent. Echter, aan de hand van dezelfde theorie van Lev-Ari en Keysar (2010) zou ook kunnen worden verwacht dat het Duitse accent minder geloofwaardig zou worden gezien dan het Nederlandse accent, omdat het Duitse accent als meer buitenlands werd beoordeeld. Dit resultaat werd in dit onderzoek nochtans niet gevonden. Een verklaring hiervoor zou kunnen liggen in het feit dat alle participanten Nederlands als moedertaal hadden. Ze staan daarom vaker in contact met Engelssprekende Nederlanders, waardoor ze het minder sterk buitenlands vinden klinken. Daarnaast werd ook voor de geloofwaardigheid geen verschil gevonden tussen de verschillende formaliteitssettings. De sprekers werden in de informele settings even geloofwaardig bevonden als in de formele settings. Volgens Creber en Giles (1983) werd verwacht dat een spreker in een informele setting als meer geloofwaardig zouden worden gezien, maar dat werd met dit onderzoek niet gevonden. Ook werd er geen interactie

tussen de accentcondities en de formaliteitssettings gevonden, wat wederom niet in lijn der verwachting lag. Deze resultaten zijn echter wel te verklaren door het feit dat het onderzoek van Creber en Giles (1983) geen uitspraken deed over de geloofwaardigheid, maar inging op de zelfverzekerdheid en het succes van de sprekers.

Tenslotte werd op het gebied van zelfverzekerdheid hetzelfde gevonden als voorafgaand beschreven. De Engelse spreker klonk zelfverzekerder dan de Duitse en Nederlandse spreker. Afgaande op de theorie van Mai en Hoffmann (2014), komt dit overeen met de verwachting. De spreker werd namelijk minder zelfverzekerd bevonden bij de buitenlandse accenten dan bij het moedertaalaccent. Dit zou kunnen liggen aan het feit dat een accent kan leiden tot het *stereotyping effect*, waarbij een stereotype wordt opgeroepen door het horen van een accent. Wanneer het stereotype gelijk staat aan iemand die niet zelfverzekerd is, zou dit van invloed kunnen zijn op de beoordeling van de spreker. Dat het Engelse accent als meer zelfverzekerd werd gezien, kan ook worden verklaard aan de hand van Gluszek en Dovidio (2010). Zij vonden dat sprekers met een etnisch accent als minder intelligent en competent werden ervaren dan sprekers met een standaard accent. Een kanttekening hierbij is wel dat de variabele zelfverzekerdheid niet compleet gelijk is aan de mate van competentie of intelligentie van een spreker. Uit het onderzoek kwam niet, in tegenstelling tot de verwachting, dat het Nederlandse accent meer zelfverzekerd klonk dan het Duitse accent. Hendriks et al. (2016) vonden namelijk dat Nederlandse accenten positiever werden beoordeeld dan Duitse accenten. Echter, zij focusten zich voornamelijk op de competentie en betrouwbaarheid van de sprekers en gingen niet verder in op de zelfverzekerdheid van de sprekers. Bovendien werd hier evenmin gevonden dat er een verschil was tussen de formaliteitssettings. De sprekers werden in de informele settings even zelfverzekerd bevonden als in de formele settings en er werd geen interactie met de accentcondities geconstateerd. Het onderzoek van Creber en Giles (1983) vond een ander resultaat in hun onderzoek, namelijk dat sprekers met een niet-standaard accent binnen formele settings lager scoorden op zelfverzekerdheid dan in informele settings. Deze uiteenlopende resultaten kunnen worden verklaard door het verschil in formaliteitssettings. Dit onderzoek focuste zich op nieuwsfragmenten, terwijl Creber en Giles (1983) zich richtten op fysieke omgevingen (c.q. jachtclub/school). Daarnaast werd het onderzoek van Creber en Giles (1983) uitgevoerd met minderjarige Engelsen, terwijl dit onderzoek werd afgenomen met volwassen Nederlanders. Wellicht heeft de omgeving dus een sterkere invloed op minderjarigen dan op volwassenen. Deze factoren zouden de onderzoeksresultaten kunnen hebben beïnvloed en zo hebben geleid tot ongelijke uitkomsten.

Beperkingen

Een eerste beperking van dit onderzoek is dat er sprake was van een *mixed design*. Daarbij was het accent een binnenproefpersoon variabele en het nieuwsfragment een tussenproefpersoon variabele. Elke participant kreeg dan ook drie fragmenten te horen, waarbij ze elk accent één keer te horen kregen en aan slechts één van de twee formaliteitssettings werden toegewezen. De keuze voor dit onderzoeksontwerp kan in twijfel worden getrokken, omdat wellicht een tussenproefpersoonontwerp beter passend was geweest. Het voornaamste voordeel van een tussenproefpersoonontwerp is dat er nauwkeurig kan worden achterhaald wat de invloed van een specifieke factor is, zonder dat de participanten daarbij worden beïnvloed door overige factoren (Os & Pieters, 2014, p. 40). In dit geval hebben ze meerdere fragmenten te horen gekregen, waardoor de participanten mogelijk werden beïnvloed door de beoordelingen die zij bij een ander fragment reeds hadden gegeven. De vragen werden drie keer herhaald, wat ervoor kan hebben gezorgd dat de participanten door luiheid of herkenning dezelfde antwoorden hebben gegeven bij elk van de fragmenten. Daarnaast zou het ook kunnen dat ze het onderzoeksonderwerp sneller doorhadden en dat dit onbewust hun gegeven antwoorden heeft beïnvloed. Het grootste nadeel van een tussenproefpersoon-ontwerp is echter dat de omvang van het aantal proefpersonen vele malen hoger ligt dan bij een binnenproefpersoonontwerp.

Een tweede belangrijk aandachtspunt is het feit dat het onderzoek gebruik maakt van de *verbal-guise* techniek, waarbij drie verschillende sprekers zorgen voor de manipulaties (zie Materiaal p. 10). Een groot nadeel van deze techniek is dat sprekerafhankelijke variabelen invloed kunnen hebben uitgeoefend op de resultaten, waaronder de toonhoogte en intonatie. Wel is er rekening gehouden met het stemgeluid van de sprekers, want deze variabelen zijn bevraagd in de vragenlijst (zie Instrumentatie p. 15). Er kwam echter uit dat veel van deze variabelen niet aan elkaar gelijk waren, zo klonk bijvoorbeeld de Engelsman harder, natuurlijker en emotioneler dan de Duitser en Nederlander. Er moet rekening mee worden gehouden dat dit mogelijk de resultaten beïnvloed zou kunnen hebben, omdat een natuurlijker en emotioneler klinkende spreker bijvoorbeeld ook sympathie zou kunnen hebben opgewekt. Hier dient dan ook in vervolgonderzoek rekening mee te worden gehouden. Desondanks heeft de *verbal-guise* techniek uit dit onderzoek er wel voor gezorgd dat de accenten van de spreker authentiek waren en de accenten niet waren gemanipuleerd.

Daarnaast berust de Engelse en Duitse taalvaardigheid van de participanten op een subjectief oordeel van de participanten zelf. De feitelijke taalvaardigheid kan daarom afwijken van het beeld dat de participanten van hun eigen taalvaardigheid hebben. Het oordeel dat zij hebben gegeven over de fragmenten kan mogelijk een vertekend beeld geven van de resultaten

als blijkt dat de taalvaardigheid minder is dan de participanten zelf inschatten. Om deze discussie in het vervolg te ondervangen, zouden participanten voorafgaand aan het onderzoek een korte taalvaardigheidstest kunnen invullen (EF Education First, 2022).

Het onderzoek toont aan dat slechts weinig participanten bij het Duitse fragment juist aangaven dat het fragment door een Duitser werd ingesproken (53.1%). Veel participanten dachten dat de spreker van het fragment een andere etniciteit had, wat mogelijk van invloed zou kunnen zijn op de resultaten. Het *social identity of stereotyping effect* zou kunnen hebben gezorgd voor een vertekenend beeld van de uitkomsten wanneer de participanten een andere etniciteit dan Duits bij de spreker voor ogen hadden (Mai & Hoffmann, 2014). Een pretest op deze kwestie zou in een vervolgonderzoek ervoor kunnen zorgen dat dit probleem wordt voorkomen.

Een laatst mogelijk potentiële beperking van dit onderzoek is dat de omvang wellicht te kleinschalig is. Ondanks dat het onderzoek voldoet aan de minimale steekproefomvang van 30 participanten per variabele, is de omvang wellicht te beperkt voor het generaliseren van de resultaten. In het vervolg zou dit kunnen worden verholpen door een grotere steekproefomvang te realiseren.

Suggesties voor vervolgonderzoek

Een volgend onderzoek kan worden uitgevoerd naar accenten die minder sterk worden gevonden dan de accenten die gebruikt zijn in dit onderzoek. Daarbij zouden de beoordelingen op de sterkte van het accent lager moeten liggen dan de beoordelingen in dit onderzoek. Wellicht zorgt een minder sterk buitenlands accent er namelijk voor dat een spreker als positiever wordt ervaren. Dit zou de theorie van Lev-Ari en Keysar (2010), waarin werd gesteld dat er geen verschil werd gevonden tussen milde accenten en moedertaalsprekers, kunnen bekrachtigen en de resultaten uit het huidige onderzoek generaliseren voor accenten die minder sterk hoorbaar zijn.

In het onderzoek is gebruik gemaakt van standaard accenten; standaard Engels, standaard Duits en standaard Nederlands. Echter, zoals Hendriks et al. (2018) ook in hun onderzoek aandroegen gaat niet elk buitenlands accent gepaard met een standaard gesproken accent. Het is de vraag hoe een niet-standaard accent zou verschillen in beoordeling ten opzichte van dat van een standaard accent. Er zijn een paar onderzoeken geweest waarin de beoordelingen van verschillende varianten van het Engels door niet-moedertaalsprekers werden vergeleken (Kelch & Santana-Williamson, 2002; Major et al., 2005). Het is interessant om deze uitkomsten te vertalen naar andere landen, maar daarvoor is verdiepend onderzoek nodig.

Vervolgonderzoek zou zich ook kunnen richten op de beoordeling van anderstalige nieuwsfragmenten die worden beoordeeld door luisteraars van dat land. Denk bijvoorbeeld aan een Indiër die Engels praat die wordt beoordeeld door een Indiër. Dit zou relevant kunnen zijn, omdat de uitkomsten een beeld zouden geven over de mening van iemands eigen buitenlandse accent en het zou de resultaten uit dit onderzoek verder kunnen trekken naar andere (niet-Europese) landen. Bovendien laat voorgaand onderzoek naar accenten zien dat luisteraars met verschillende taalkundige achtergronden sprekers met bepaalde buitenlandse accenten anders kunnen beoordelen en dat er nog genoeg ruimte is voor verdiepend onderzoek op dit gebied (Bent & Bradlow, 2003; Hendriks et al., 2016).

Tenslotte is verder onderzoek noodzakelijk om te bepalen wat de mogelijke effecten van accenten zijn op psychologisch en gedragsmatig vlak voor zowel de luisteraar als de spreker. Voorgaand onderzoek heeft zich voornamelijk gefocust op factoren die bijdragen aan de accentsterkte van de spreker (Moyer, 2004) en minder op de psychologische gevolgen van accenten op de ervaring van de spreker of de communicatieve uitkomsten (Gluszek & Dovidio, 2010). Dit is een domein waar volgens Gluszek en Dovidio (2010) tot op heden nog weinig empirisch onderzoek naar is verricht en waar kansen liggen voor toekomstig onderzoekers.

Bijdrage aan de theorie

De resultaten van dit onderzoek hebben een bijdrage geleverd aan de kennis rondom accenten en de beoordeling daarvan door (moedertaal)luisteraars. Het onderzoek toont aan dat een Nederlands accent in het Engels minder positief wordt ervaren dan een Engels (moedertaal) accent, ondanks dat Nederlands de moedertaal van de luisteraar is. Dit is een relevant inzicht en levert een theoretische bijdrage, omdat de bestaande kennis rondom dit onderwerp voornamelijk gericht is op beoordelingen van sprekers waarbij de luisteraars dezelfde moedertaal hebben. Resultaten laten ook zien dat het Nederlandse accent niet positiever werd beoordeeld dan het Duitse accent. Deze bevindingen spreken recente onderzoeken naar dit onderwerp tegen, waarin namelijk werd gevonden dat Nederlandse accenten positievere resultaten lieten zien dan Duitse accenten (Hendriks et al., 2018). Deze tegenstrijdige resultaten kunnen worden verklaard door de verscheidenheid in methodologie die is gebruikt in de onderzoeken rondom dit thema. Bestaand onderzoek heeft zich gericht op specifieke leeftijdscategorieën (jongvolwassenen, studenten, adolescenten, etc.) terwijl in dit onderzoek een grotere scope is gebruikt. Daarnaast maakt dit onderzoek gebruik van twee formaliteitssettings die de uiteenlopende resultaten van dit onderzoek kunnen verklaren, omdat

er tot op heden nog geen onderzoek is dat hiervan gebruik heeft gemaakt in combinatie met nieuwsuitzendingen.

Dit onderzoek levert bovendien ook een relevante bijdrage aan de tot nog toe beperkte kennis over accenten in verschillende formaliteitssettings. Het onderzoek van Creber en Giles (1983), waarin staat dat een accent positiever wordt beoordeeld wanneer het in een informele setting voorkomt, wordt door dit onderzoek weerlegd. Er werd alleen gevonden dat het informele fragment begrijpelijker was dan het formele fragment, maar dit kan niet in verband worden gebracht met de beoordeling van de accenten.

Praktische toepassingen

De resultaten van dit onderzoek hebben praktische toepassingen voor nieuwszenders die gebruik maken van sprekers met een buitenlands accent. De bevindingen tonen aan dat het horen van een buitenlands accent een negatieve invloed heeft op de beoordeling van de spreker, zelfs wanneer de uitzending voor de luisteraars in een vreemde taal is. Daarnaast laat dit onderzoek zien dat de setting waarin het accent hoorbaar is geen invloed heeft op de beoordeling van de spreker. De spreker zal in een informele setting gelijk worden beoordeeld als binnen een formele setting. Nieuwszenders wordt daarom aangeraden om, wanneer zij als doel hebben om sympathiek, begrijpelijk, geloofwaardig en zelfverzekerd over te komen, te kiezen voor een spreker die geen (sterk) buitenlands accent heeft. In plaats daarvan kunnen zij beter kiezen voor een moedertaalspreker of voor het bijscholen van buitenlandse sprekers zodat de hoorbaarheid van het accent kan worden gereduceerd.

Bibliografie

- Bent, T., & Bradlow, A. R. (2003). The interlanguage speech intelligibility benefit. *The Journal of the Acoustical Society of America* (114(3), 1600-1610.
doi:10.1121/1.1603234
- Callan, V. J., Gallois, C., & Forbes, P. A. (1983). Evaluative reactions to accented English: Ethnicity, sex role, and context. *Journal of Cross-Cultural Psychology* (14(4), 407-426. doi:10.1177/0022002183014004002
- CBS. (2021). *Immigratie*. Opgeroepen op 31 augustus 2021, van cbs.nl:
<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingsgroei/immigratie>
- CBS. (2021). *Talen en dialecten in Nederland*. Opgeroepen op 31 augustus 2021, van cbs.nl:
<https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2021/talen-en-dialecten-in-nederland>
- Côté, P., & Clément, R. (1994). Language attitudes: An interactive situated approach. *Language & Communication* (14(3), 237-251.
- Creber, C., & Giles, H. (1983). Social context and language attitudes: the role of formality-informality of the setting. *Language Sciences*(5(2), 155-161. doi:10.1016/S0388-0001(83)80020-5
- Dragojevic, M., & Giles, H. (2016). I don't like you because you're hard to understand: The role of processing fluency in the language attitudes process. *Human Communication Research* (42), 396-420. doi:10.1111/hcre.12079
- Education First. (2020). *English Proficiency Index: Netherlands*. Opgeroepen op 24 september 2021, van ef.nl: <https://www.ef.nl/epi/regions/europe/netherlands/>
- EF Education First. (2022). *Doe de gratis Engelse quiz van 15 minuten*. Opgeroepen op 28 December 2021, van efset.org: <https://www.efset.org/nl/quick-check>
- Episcopo, S. A. (2009). *Non-native speaker attitudes toward non-native English accents*. Texas: The University of Texas. Opgeroepen op 5 oktober 2021, van <http://hdl.handle.net/2152/19153>
- Ethische Toetsingscommissie Geesteswetenschappen. (2019). *Protocol ethische toetsing van onderzoek aan de Faculteit der Letteren en de Faculteit der Filosofie, Theologie en*

Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit. Nijmegen: Radboud Universiteit, Faculteit Letteren. Opgeroepen op 29 september 2021

Giles, H. (1970). Evaluative reactions to accents. *Educational Review*, 211-227.
doi:10.1080/0013191700220301

Gluszek, A., & Dovidio, J. F. (2010). The way they speak: a social psychological perspective on the stigma of nonnative accents in communication. *Personality and Social Psychology Review* (14), 214-237. doi:10.1177/1088868309359288

Grondelaers, S., Van Hout, R., & Van Gent, P. (2019). Re-evaluating the prestige of regional accents in Netherlandic standard Dutch: The role of accent strength and speaker gender. *Journal of Language and Social Psychology*(38(2), 215-236.
doi:10.1177/0261927X18810730

Hendriks, B., Van Meurs, F., & Hogervorst, N. (2016). Effects of degree of accentedness in lecturers' Dutch-English pronunciation on Dutch students' attitudes and perceptions of comprehensibility. *Dutch Journal of Applied Linguistics*(5(1), 1-17.
doi:10.1075/dujal.5.1.01hen

Hendriks, B., Van Meurs, F., & Reimer, A.-K. (2018). The evaluation of lecturers' nonnative-accented English: Dutch and German students' evaluations of different degrees of Dutch-accented and German-accented English of lecturers in higher education. *Radboud University*. Nijmegen, Netherlands: Elsevier. doi:10.1016/j.jeap.2018.03.001

Hendriks, B., Van Meurs, F., & Van der Meij, E. (2015). Does a foreign accent sell? The effect of foreign accent in radio commercials for congruent and non-congruent products. *Multilingua* (34(1), 119-130. doi:101514/multi-2013-00048

Hoeken, H., Hornikx, J., & Hustinx, L. (2012). *Overtuigende teksten: onderzoek en ontwerp*. Nijmegen: Coutinho.

Hosoda, M., Stone-Romero, E. F., & Walter, J. N. (2007). Listeners' cognitive and affective reactions to English speakers with standard American English and Asians accents. *Perceptual and Motor Skills*, 307-326. doi:10.2466/PMS.104.1.307-326

Jansen, S., Robinson, J. A., Cahill, L., Leeman, A., Blaxter, T., & Britain, D. (2020, September). Sussex by the sea. *English Today*, pp. 31-39.

- Kaur, P., & Raman, A. (2014). Exploring native speaker and non-native speaker accents: The English as a lingua franca perspective. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (155), 253-259. doi:10.1016/j.sbspro.2014.10.288
- Kelch, K., & Santana-Williamson, E. (2002). ESL students' attitudes toward native- and nonnative- speaking instructors' accents. *CATESTOL Journal* (14(1), 57-72.
- KNAW. (2017). *Nederlands en/of Engels: Taalkeuze met beleid in het Nederlands hoger onderwijs*. Amsterdam: KNAW. Opgeroepen op 24 september 2021
- KNAW. (2018). *Talen voor Nederland*. Amsterdam: KNAW. Opgeroepen op 24 september 2021
- Kowalska, M. (2018). The accent of BBC radio presenters. *Folia Linguistica* (52), 111-121. doi:10.18778/0208-6077.52.08
- KPN. (2021). *Zenderoverzicht radio en Interactieve TV: Bekijk het zenderoverzicht van ons Basispakket*. Opgeroepen op 24 september 2021, van kpn.com: <https://www.kpn.com/televisie/zenders.htm>
- KPN. (2021). *Zenderoverzicht TV & radio 2021*. Opgeroepen op 24 september 2021, van kpn.com: <https://www.kpn.com/w3/file?uuid=0aef8e48-c2df-4084-aac1-6987257bcbd2&owner=8de86c61-bdc8-4848-872e-e5b380e682fc&contentid=14963&mode=incontext>
- Lev-Ari, S., & Keysar, B. (2010). Why don't we believe non-native speakers? The influence of accent on credibility. *Journal of Experimental Social Psychology* (46), 1093-1096. doi:10.1016/j.jesp.2010.05.025
- Mai, R., & Hoffmann, S. (2014). Accents in business communication: an integrative model and propositions for future research. *Journal of Consumer Psychology* (24), 137-158. doi:10.1016/j.jcps.2013.09.004
- Major, R. C., Fitzmaurice, S. F., Bunta, F., & Balasubramanian, C. (2005). Testing the effects of regional, ethnic, and international dialects of English on listening comprehension. *Language Learning* (55(1), 37-69. doi:10.1111/j.0023-8333.2005.00289.x
- Moyer, A. (2004). *Age, accent and experience in second language acquisition*. Multilingual Matters. doi:10.21832/9781853597190

- Munro, M. J., & Derwing, T. M. (1995). Foreign accent, comprehensibility, and intelligibility in the speech of second language learners. *Language Learning: A Journal of Research in Language Studies* (45(1), 73-97. doi:10.1111/j.1467-1770.1995.tb00963.x
- Onze Taal. (2021). *Alternatieven voor ouderwetse en formele woorden*. Opgeroepen op 5 oktober 2021, van onzetaal.nl: <https://onzetaal.nl/taaladvies/ouderwets-taalgebruik>
- Os, R. v., & Pieters, I. (2014). *Basisboek Praktijkonderzoek* (2 ed.). Amsterdam: Pearson.
- Reinares-Lara, E., Martín-Santana, J. D., & Muela-Molina, C. (2016). The effects of accent, differentiation, and stigmatization on spokesperson credibility in radio advertising. *Journal of Global Marketing* (29(1), 15-28. doi:10.1080/08911762.2015.1119919
- Roessel, J., Schoel, C., & Stahlberg, D. (2017). What's in an accent? General spontaneous biases against nonnative accents: An investigation with conceptual and auditory IATs. *European Journal of Social Psychology* (45), 535-550. doi:10.1002/ejsp.2339
- Treadwell, D. F. (2017). *Introducing communication research: Paths of inquiry* (3 ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications Inc.
- Van Dale. (2021). *Betekenis 'VIRAAL'*. Opgeroepen op 24 september 2021, van vandale.nl: <https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/VIRAAL#.YU2jgGJBw2w>
- Van Haeringen, C. (2006). Nederlands tussen Duits en Engels. *DBNL*, 5-81. Opgehaald van https://www.dbnl.org/tekst/haer001nede01_01/colofon.php
- Veed. (2018). *Top 10 grootste YouTubers van Nederland*. Opgeroepen op 24 september 2021, van veed.nl: <https://veed.nl/top-10-grootste-youtubers-van-nederland/>

Appendix

I. Uitgeschreven nieuwsfragmenten

A. Formal

“Good afternoon and welcome to NLRadio, your source of Dutch news. Here follows another update on the covid virus. People in the Netherlands could be offered another two doses of the covid virus vaccine next year if cases rise again. A health ministry spokesman told NRC that €130 million has been set aside for the ‘vaccination campaign in 2022.’ Until now The Netherlands has been more conservative than other European countries such as Belgium, France, and Germany in prescribing booster shots. Next week invitations will be sent out to 200,000 people with immune disorders who are not sufficiently protected by two doses. More news will follow shortly.”

B. Informal

“Hello listeners and welcome to NLRadio for your daily dose of Dutch news. Let’s catch you up on the latest update on the coronavirus: people in the Netherlands could be offered another two shots of the coronavirus vaccine next year if cases go up again. We’ve been told that almost €130 million has been put away for the ‘vaccination campaign in 2022.’ It won’t come as a surprise to you that The Netherlands is more conservative than other European countries like Belgium, France, and Germany in giving booster shots. Next week invitations are sent out to 200,000 people with weak immune systems. Let’s hope for the best and stay healthy everyone!”

II. Vragenlijst

U wordt uitgenodigd om mee te doen aan een onderzoek naar accenten. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een masterstudent Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Radboud Universiteit.

Wat wordt er van u verwacht?

Meedoen aan het onderzoek houdt in dat u een online vragenlijst gaat invullen. De vragen hebben betrekking op uw mening over accenten. Het invullen van de vragenlijst kost ongeveer 7 minuten.

Vrijwilligheid

U doet vrijwillig mee aan dit onderzoek. Daarom kunt u op elk moment tijdens het onderzoek uw deelname stopzetten en uw toestemming intrekken. U hoeft niet aan te geven waarom u stopt. Omdat de data meteen geanonimiseerd worden is het na het voltooien van het experiment niet mogelijk om uw onderzoeksgegevens te laten verwijderen.

Wat gebeurt er met mijn gegevens?

De gegevens die in dit onderzoek worden verzameld, zullen door de wetenschapper worden gebruikt voor datasets, artikelen en presentaties. De anoniem gemaakte onderzoeksgegevens zijn tenminste 10 jaar beschikbaar voor andere wetenschappers. Als er gegevens met andere onderzoekers worden gedeeld, kunnen deze dus niet naar u worden herleid.

De onderzoeksgegevens worden op beveiligde wijze bewaard volgens de richtlijnen van de Radboud Universiteit.

Contact

Heeft u vragen over het onderzoek? Als u meer informatie over het onderzoek wilt hebben kunt u contact opnemen met N. Timp (noah.timp@ru.nl).

Heeft u klachten over het onderzoek, dan kunt u eveneens contact opnemen met bovenstaande verantwoordelijke onderzoeker. Ook kunt u een klacht indienen bij de secretaris van de Ethische Toetsingscommissie Geesteswetenschappen Radboud Universiteit (etc-gw@ru.nl).

Voor vragen over de verwerking van gegevens in dit onderzoek kunt u contact opnemen met: dataofficer@let.ru.nl.

Door te klikken op de knop 'Ik ga akkoord' geeft u aan dat u: bovenstaande informatie heeft gelezen, vrijwillig meedoet aan het onderzoek en 16 jaar of ouder bent.

Ik ga akkoord

Hoe oud bent u?

Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw
 Non-binair/Derde geslacht
 Wil ik liever niet zeggen
-

Wat is uw hoogst genoten opleiding?

- Lagere school
 Vmbo
 Havo
 Vwo
 Mbo
 Hbo
 Wo/universitair
 Anders, namelijk...
-

Wat is uw moedertaal?

- Nederlands
 Anders, namelijk...
-

U krijgt op de volgende pagina's in totaal drie verschillende radio nieuwsuitzendingen te horen.

Zorg dat u op een rustige plek bent zodat u de fragmenten aandachtig kunt beluisteren.

Beantwoord daarna de vragen.

Beluister het fragment en beantwoord daarna onderstaande vragen.

Ingevoegd geluidsfragment

Ik vind de spreker van dit fragment ...

Onsympathiek	-----	Sympathiek
Onvriendelijk	-----	Vriendelijk
Onaangenaam	-----	Aangenaam

Ik vind de spreker van dit fragment ...

Ongeloofwaardig	-----	Geloofwaardig
Onaannemelijk	-----	Aannemelijk
Onbetrouwbaar	-----	Betrouwbaar

Ik vind de spreker van dit fragment ...

Niet succesvol	-----	Succesvol
Niet zelfverzekerd	-----	Zelfverzekerd
Niet overtuigend	-----	Overtuigend

Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stelling:

Helemaal	Oneens	Een beetje	Neutraal	Een beetje	Mee eens	Helemaal
oneens		oneens		eens		eens

Ik vind de spreker
van het fragment
goed te begrijpen

Beantwoord onderstaande vragen. U kunt hieronder het fragment (eventueel) nogmaals beluisteren.

Ingevoegd geluidsfragment

Ik vind het fragment ...

Formeel	-----	Informeel
---------	-------	-----------

Ik vind het stemgeluid van de spreker ...

Hard	-----	Zacht
Hoog	-----	Laag
Onnatuurlijk	-----	Natuurlijk
Snel	-----	Traag
Emotioneel	-----	Niet emotioneel

Uit welk land denkt u dat de spreker komt?

Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen:

Helemaal oneens	Oneens	Een beetje oneens	Neutraal	Een beetje eens	Mee eens	Helemaal eens
--------------------	--------	----------------------	----------	--------------------	----------	------------------

De spreker in het
fragment heeft
Engels als
moedertaal

De spreker in het
fragment heeft
een sterk buiten-
lands accent
wanneer diegene
Engels spreekt

Dit fragment zou ik
tegen kunnen komen
op de radio

Geef aan hoe vaak u contact heeft met mensen uit ...

Engeland:	Heel weinig contact	-----	Heel veel contact
Duitsland	Heel weinig contact	-----	Heel veel contact

Geef aan in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen:

	Helemaal oneens	Oneens	Een beetje oneens	Neutraal	Een beetje eens	Mee eens	Helemaal eens
Ik ben bekend met Engels met een Nederlands accent							
Ik ben bekend met Engels met een Duits accent							
Ik ben bekend met Engels met een Engels accent							

Hoe goed bent u in Engels ...

Spreken	Heel slecht	_____	Heel goed
Luisteren	Heel slecht	_____	Heel goed
Schrijven	Heel slecht	_____	Heel goed
Lezen	Heel slecht	_____	Heel goed

Hoe goed bent u in Duits ...

Spreken	Heel slecht	_____	Heel goed
Luisteren	Heel slecht	_____	Heel goed
Schrijven	Heel slecht	_____	Heel goed
Lezen	Heel slecht	_____	Heel goed

Hartelijk dank voor uw deelname aan dit onderzoek.

Uw respons is geregistreerd.

Dit venster mag nu gesloten worden.